

KARTA 6 b

TEMAT : Tajemnice sprzed wieków*- Czy Stanisław August zdradził Polskę?

Tym razem zadania dla chętnych. Aby je wykonać ,musisz zapoznać się z tekstem poniżej.

1 Przyjrzyj się ilustracji. Następnie wykonaj polecenia.

Praca z ilustracją

a) Podaj imię i nazwisko króla Polski ukazanego na ilustracji.

---

b) Wymień 3 elementy świadczące o tym, że ta osoba jest królem.

- _____
- _____
- _____

★ c) Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Autorem powyższego portretu króla jest

- A Canaletto.   B Matejko.   C Bacciarelli.   D Norblin.

2 Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę „P” przy zdaniach prawdziwych, a „F” – przy fałszywych.

Stanisław August Poniatowski został wybrany na króla Polski w 1764 roku.	P	F
Zwolennikiem wyboru Stanisława Augusta Poniatowskiego na króla Polski były Prusy.	P	F
Stanisław August stanął po stronie Rosji i targowiczán również z powodów osobistych.	P	F
Jednym z pomysłodawców porwania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, do którego doszło w 1771 roku w Warszawie, był Tadeusz Kościuszko.	P	F

- 3 Przyjrzyj się obrazowi Jana Piotra Norblina, przedstawiającemu wieszanie wizerunków targowiczán. Następnie wyjaśnij, dlaczego nie doszło do rzeczywistej egzekucji skazanych.

Czy król Stanisław August zdradził Polskę?

Ostatni król Polski, Stanisław August Poniatowski, bywa różnie oceniany przez historyków. Niektórzy przedstawiają go jako bezwzględnego zdrajcę ojczyzny. Dla innych jest postacią tragiczną – monarchą, który w obliczu upadku ojczyzny musiał wybrać mniejsze zło.

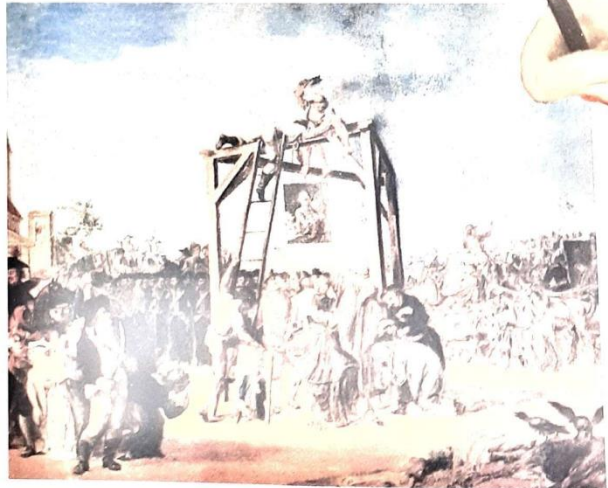
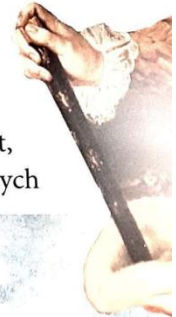
Ostatni król Polski

Stanisław August Poniatowski został wybrany na króla Polski w 1764 roku. Od początku jego kandydatura budziła wiele emocji wśród Polaków. Józef Wybicki tak opisywał nowego władcę w swoim pamiętniku: „Katarzyna II [...] dała Polsce po śmierci Augusta III cień tylko króla, zachowawszy dla siebie zupełnie samowładne panowanie. [...] Narzucenie takowe króla od obcej potęgi nie mogło się podobać narodowi, który się wolnym być mniemał. Umiejący myśleć przewidywali uległość Stanisława dla ręki, której był wszystko zawdzięczał”. Jednak nawet Józef Wybicki, który otwarcie krytykował władcę, dostrzegł jego wkład w rozwój narodowej kultury, sztuki i edukacji. Założona przez króla Szkoła Rycerska wychowała wielu wybitnych patriotów, między innymi wodza Tadeusza Kościuszkę oraz pisarza Juliana Ursyna Niemcewicza. Poniatowski był też jedną z osób, które doprowadziły do powołania Komisji Edukacji Narodowej. Do swojego pałacu zapraszał najwybitniejszych twórców, artystów, myślicieli i historyków. Założył Teatr Narodowy w Warszawie. Za panowania Stanisława Augusta zbudowano także Łazienki Królewskie w Warszawie.

Konstytucja 3 maja i Targowica

W czasie obrad Sejmu Wielkiego król zaangażował się w opracowanie tekstu Konstytucji 3 maja.

Wkrótce przeciwko zatwierdzonemu dokumentowi część szlachty, przy poparciu Rosji, zawiązała konfederację targowicą. Targowicę do dziś uznaje się za symbol zdrady narodowej. Głównym celem konfederatów było przywrócenie dawnego porządku. Kiedy Rosja zdecydowanie włączyła się w konflikt, a Polska nie mogła liczyć na pomoc innych

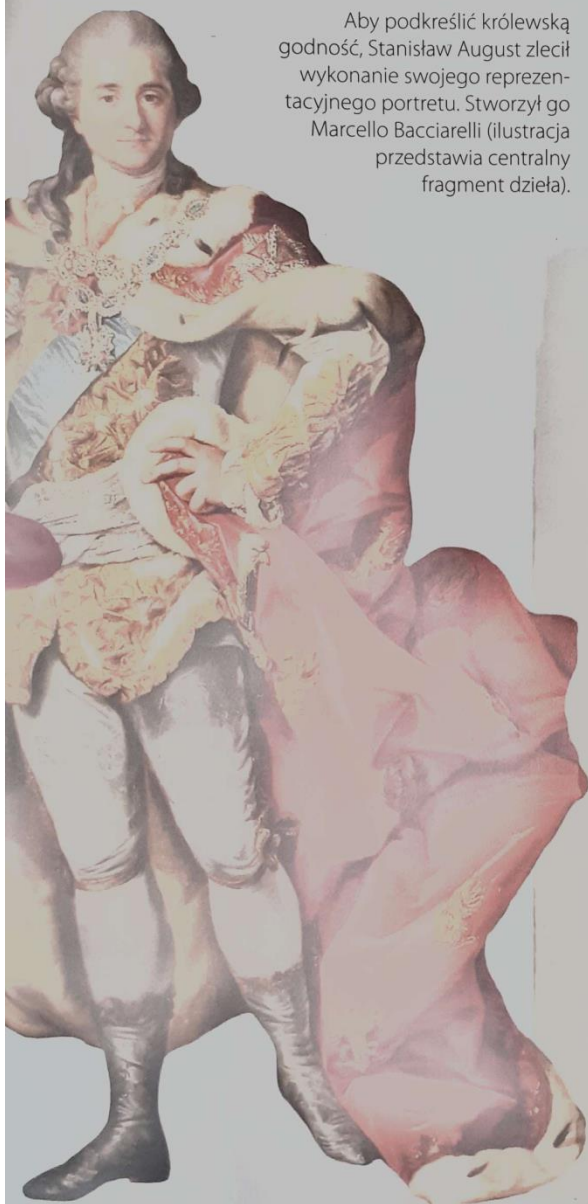

Podczas insurekcji kościuszkowskiej niektórzy z przywódców konfederacji targowickiej zostali powieszani. Na targowiczanych, których nie udało się schwytać, wyrok wykonano poprzez symboliczne powieszenie ich portretów. Scenę tę uwiecznił w swoim dziele z 1794 roku Jan Piotr Norblin.

SPRZED WIEKÓW

państw, król przystąpił do targowiczán i rozkazał swojej armii złożyć broń. Wielu Polaków uznało to za zdradę ojczyzny. Niektórzy jednak bronili monarchy. Uważali bowiem, że chciał w ten sposób uratować chociaż część reform Sejmu Wielkiego.

Aby podkreślić królewską godność, Stanisław August zlecił wykonanie swojego reprezentacyjnego portretu. Stworzył go Marcello Bacciarelli (ilustracja przedstawia centralny fragment dzieła).

Dlaczego król przystąpił do zdrajców?

Historykom udało się ustalić, że Stanisław August stanął po stronie Rosji i targowiczán również z powodów osobistych. Prawdopodobnie obawiał się, że Katarzyna II każe mu zwrócić prywatne pożyczki, które pobierał ze skarbcza carycy. W czasie powstania kościuszkowskiego, kiedy odkryto jego korespondencję z władczynią Rosji, nikt się już z osamotnionym królem nie liczył. 25 listopada 1795 roku Stanisław August Poniatowski ostatecznie ustąpił z polskiego tronu.

Porwanie króla

3 listopada 1771 roku konfederaci barscy zaatakowali karetę monarchy. W wyniku napadu jedna z towarzyszących królowi osób zginęła, a druga została ciężko ranna. Samego władcę zaś ogłuszono i porwano. Jak się później okazało, uprowadzenie zorganizowali przeciwnicy Poniatowskiego wywodzący się ze szlachty. Po nocy spędzonej w niewoli król przekonał strażnika, by go wypuścił. Kilku porywaczy dosięgła wkrótce kara – zostali skazani na ścięcie, poćwiartowanie i spalenie. Jeden z pomysłodawców porwania, Kazimierz Pułaski, ratował się ucieczką za granicę. Kilka lat później został bohaterem narodowym Stanów Zjednoczonych.

Do uprowadzenia Stanisława Augusta Poniatowskiego doszło na ulicy Miodowej, w samym centrum Warszawy. Porywacze przetrzymywali króla w podmiejskim młynie.